

BESCHIKKING

Wet Natuurbescherming - ontheffing soorten ruimtelijke ontwikkeling

Aanvrager	Dijkzone Alliantie Stenendijk
Aangevraagde activiteiten :	WNB Aanvraag Ontheffing Soortenbescherming inzake egel, wezel, hermelijn en bunzing
Datum ontvangst aanvraag :	05.05.2021
Locatie :	Dijkversterking Stenendijk in Hasselt
Datum beschikking :	13.01.2022
Kenmerk :	D2022-01-001734
Zaaknummer :	Z-HZ-WNB-2021-002802

Datum verzending

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	3
A.1	Aanvraag	3
A.2	Besluit	3
A.3	Ondertekening en verzending	3
A.4	Niet mee eens?	4
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	6
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	6
B.2	Algemeen.....	6
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT	9
C.1	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	9
C.1.1	Bevoegdheid	9
C.1.1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	9
C.1.2	Procedure.....	9
C.1.2.1	Overeenstemming andere provincie	9
C.1.3	Toetsingskader soorten	9
C.1.3.1	Wettelijke regels	9
C.1.3.2	Provinciaal beleid	9
C.2	WEERGAVE VAN DE FEITEN.....	10
C.2.1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	10
C.2.1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	10
C.2.2	Doel van het project	10
C.2.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	10
C.2.4	Periode.....	11
C.2.5	Onderliggende documenten.....	11
C.2.6	Aanvullende gegevens.....	11
C.3	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	11
C.3.1	Inhoudelijke beoordeling	11
C.3.1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek.....	11
C.3.1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	12
C.3.1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	13
C.3.1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	13
C.3.1.5	Wettelijk belang van het project	14
C.3.1.6	Toetsing aan overige vereisten.....	14
C.3.1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	14
D.	SLOTCONCLUSIE	15

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

A.1 Aanvraag

[REDACTED] van het adviesbureau DuraVermeer heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 5 mei 2021² ontvangen en geregistreerd onder kenmerk Z-HZ-WNB-2021-002802. De aanvraag is gedaan vanwege project HWBP Stenendijk Hasselt. In deze brief geven wij ons besluit weer.

A.2 Besluit

Wij besluiten u een ontheffing³ te verlenen van verbodsbepalingen voor nationaal beschermde soorten. In het bijzonder gaat het om het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van egel, bunzing, hermelijn en wezel opzettelijk te beschadigen of te vernielen⁴.

Deze ontheffing heeft betrekking op Dijkversterking Stenendijk in Hasselt.

Deze ontheffing treedt na bekendmaking gelijktijdig in werking op hetzelfde tijdstip waarop alle gecoördineerd voorbereide besluiten die betrekking hebben op de dijkverbetering van kracht worden en is geldig tot en met 31 december 2022.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in B. Voorschriften bij het besluit:

- [REDACTED] (3 mei 2021, versie 1.0). Activiteitenplan Wet Natuurbescherming HWBP Stenendijk Hasselt;
- [REDACTED] (2020). Flora- en faunaonderzoek Stenendijk, Hasselt. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soortbescherming. Rapport 20-096. Ecogroen bv Zwolle.

De motivering voor ons besluit is in C. Overwegingen bij het besluit weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in B. Voorschriften bij het besluit weergegeven.

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Zwartewaterland;
- DuraVermeer, [REDACTED], Taurusavenue 100, Hoofddorp.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

[REDACTED]

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

¹ In het kader van art. art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb

² Kenmerk provincie 2021-0120000

³ Op basis van art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8 Wnb

⁴ Op basis van art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

A.4 Niet mee eens?

Procedure

Bij de voorbereiding van de besluiten die nodig zijn voor de uitvoering van het project Stenendijk te Hasselt wordt de provinciale coördinatieregeling op grond van de Waterwet (artikel 5.8, Waterwet) toegepast.

De bedoeling van de provinciale coördinatie is om de voorbereiding en bekendmaking van de voor de uitvoering van dit project benodigde besluiten op elkaar af te stemmen en gelijktijdig te laten plaatsvinden.

De procedure conform afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is van kracht. Dit houdt in dat alle besluiten eerst als ontwerpbesluit ter inzage worden gelegd en vervolgens als definitief besluit.

De besluiten die gecoördineerd worden zijn:

- Projectplan Waterwet (inclusief m.e.r.-beoordeling) (WDO Delta)
- Ontheffing Wet Natuurbescherming soortenbescherming (provincie Overijssel)

Ter inzagelegging besluiten

De ontwerpbesluiten hebben van donderdag 26 augustus 2021 tot en met woensdag 6 oktober 2021 ter inzage gelegen. Er zijn geen zienswijzen binnen deze periode ingediend. Wel zijn er enkele ondergeschikte ambtshalve aanvullingen en verbeteringen in het projectplan Waterwet doorgevoerd. Meer informatie over deze wijzigingen is opgenomen in de oplegnotitie bij het Projectplan Waterwet.

De definitieve besluiten worden na de goedkeuring van het Projectplan Waterwet door de provincie Overijssel gezamenlijk bekend gemaakt en voor de duur van zes weken ter inzage ingelegd.

Beroep

Tegen het goedkeuringsbesluit en de overige definitieve besluiten kan gedurende een termijn van zes weken beroep worden ingesteld in eerste en enige aanleg bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Beroep staat open voor:

- een ieder die een zienswijze heeft ingediend, en
- belanghebbenden (ongeacht of zij een zienswijze indienden).

Artikel 5.13, lid 2, Waterwet is ten aanzien van de beroepstermijn van toepassing. Dit houdt in dat beroep tegen de besluiten kan worden ingesteld na het tijdstip van de gezamenlijke bekendmaking van het goedkeuringsbesluit en de overige besluiten die nodig zijn voor de uitvoering van de dijkverbetering.

Het beroepschrift moet worden ingediend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag.

Het ondertekende beroepschrift dient in ieder geval te bevatten:

- de naam en het adres van de indiener(s);
- een omschrijving van het besluit(en), waartegen het beroep zich richt;
- een aanduiding van de redenen, op grond waarvan de indiener(s) zich niet met het bestreden besluit(en) kan (kunnen) verenigen;
- de dagtekening.

Behalve per brief kunnen burgers ook via het digitale loket op de website van de Raad van State beroep indienen. Daarvoor moet men wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op <https://loket.raadvanstate.nl/digitaal-loket/> voor de precieze voorwaarden.

Crisis- en herstelwet

Afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet is van toepassing op het besluit. Voor het instellen van beroep betekent dit:

- dat de beroepsgronden in het beroepschrift moeten worden opgenomen;
- het beroep niet-ontvankelijk wordt verklaard, indien binnen de beroepstermijn geen gronden zijn ingediend;
- dat beroepsgronden na afloop van de beroepstermijn niet meer kunnen worden aangevuld.

Voorlopige voorziening

Het instellen van beroep schorst de werking van het besluit niet. Indien beroep is ingesteld, kan een verzoek worden gedaan tot schorsing van het besluit (of besluiten). Verzoeker dient in dat geval de aanwezigheid van een spoedeisend belang aan te tonen dat zich tegen onmiddellijke uitvoering van de noodzakelijke maatregelen in het kader van de dijkverbetering verzet.

Een dergelijk verzoek om een voorlopige voorziening moet worden ingediend bij de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. Bij het verzoek moet een afschrift van het beroepschrift worden overgelegd.

Inwerkingtreding besluit

Dit besluit treedt na bekendmaking gelijktijdig in werking op hetzelfde tijdstip waarop alle gecoördineerd voorbereide besluiten die betrekking hebben op de dijkverbetering van kracht worden.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2021-11-002439). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het mobiele telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige⁵, inclusief het mobiele telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;

Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.

3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁵ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

Soortspecifiek

5. Bij de planning van de werkzaamheden (zoals het ongeschikt maken en het uitvoeren van werkzaamheden bij Stenendijk 6), houdt u rekening met de kwetsbare perioden. Dit zijn:
- Voor de egel: de voortplantingsperiode van 15 maart tot 1 september en de overwinteringsperiode van november t/m maart;
 - bunzing, hermelijn en wezel: de voortplantingsperiode van 15 maart tot 1 september.

Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek.

6. Tijdens het verwijderen van de ligusterhagen en sierheester wordt als volgt gewerkt:
- De hagen en sierheester worden vlak voor de kap ecologisch geschouwd (door de deskundig ecooloog) op mogelijke aanwezige egels en kleine marterachtigen. Indien deze niet aangetroffen worden, kan gestart worden met het verwijderen van het groen. Het groen wordt tot op een hoogte van 15 centimeter afgezaagd/geknipt en verwijderd;
 - Indien er wel dieren worden aangetroffen, wordt deze locatie ontzien. Eén tot drie dagen later wordt wederom een ecologische schouw uitgevoerd op de aanwezigheid van egels en kleine marterachtigen. Indien deze niet aangetroffen worden, kan het groen tot op het maaiveld verwijderd worden. Indien er wel dieren wordt aangetroffen, worden deze door de ecooloog over een korte afstand verjaagd. U werkt daarbij één kant op om de egel, bunzing, hermelijn en wezel gelegenheid te geven te vluchten naar een geschikte locatie. Daarna kan het groen verwijderd kan worden;
 - Gedurende het groeiseizoen van 2022 wordt aanwezige vegetatie (en eventuele uitlopers van de wortels) zeer kort gehouden (< 10cm) zodat geen geschikte beschutte locaties meer ontstaan.
7. Tijdens de dijkversterking wordt een sleuf vooruitlopend op de damwand getrokken. Dit is een sleuf van één meter breed en 60 centimeter diep. Er bestaat een risico dat egels of kleine marterachtigen hier per ongeluk in terecht komen tijdens hun nachtelijke bewegingen. Om deze reden worden de volgende maatregelen getroffen:
- De benodigde sleuf wordt niet langer dan de dagproductie (25 meter) vooruitlopend op de damwand door de mobiele kraan gegraven;
 - Aan het uiteinde van de sleuf wordt een uittreedplaats gecreëerd door de sleuf middels een talud van maximaal 1:3 van de bodem sleuf met het maaiveld te verbinden. Op deze manier kunnen egels en eventueel andere dieren die onverhoeds in de sleuf terechtkomen, deze relatief makkelijk op eigen kracht verlaten;
 - Elke ochtend voordat er gestart wordt met de werkzaamheden, wordt de sleuf nagelopen op eventueel achter gebleven dieren. Deze worden in overleg met de deskundig ecooloog zorgvuldig uit de sleuf getild en enkele meters binnendijks verderop neergezet.
8. Na de werkzaamheden realiseert aanvrager vervangende rustplaatsen. Er worden drie volgroeide struiken geplaatst die overeenkomen qua eigenschappen (vorm, grootte, type struik) als de huidige te verwijderen hagen en struik, zoals weergegeven in bijlage 3. Deze struiken zullen op dezelfde locatie worden geplaatst. Aanvrager heeft toestemming van de eigenaar van de grond voor het plaatsen van de vervangende rustplaatsen. In het logboek wordt opgenomen hoe aan dit voorschrift is voldaan en wordt de toestemming van de eigenaren bijgesloten.

Overige zaken

9. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de egel en kleine marterachtigen.
10. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de

bovengenoemde voorschriften. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver getoond.

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

C.1.1 Bevoegdheid

C.1.1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁶. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

C.1.2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

C.1.2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

C.1.3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

C.1.3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁷ en (soms) de Regeling natuurbescherming⁸ zijn voor de toetsing relevant.

C.1.3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017⁹ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁰ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

⁶ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

⁷ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

⁸ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

⁹ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁰ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

C.2 WEERGAVE VAN DE FEITEN

C.2.1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

C.2.1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Dijkzone Alliantie Stenendijk gaat in opdracht van het Waterschap Drents Overijsselse Delta de dijkversterking Stenendijk Hasselt uitvoeren. De ruim één kilometer lange dijk is onvoldoende sterk en voldoet niet aan de huidige eisen van waterveiligheid. De stenen muur is in slechte staat en het achterland is onvoldoende beschermd waardoor een groter overstromingsrisico zich voordoet in een hoogwatersituatie. Daarom wordt de Stenendijk binnen het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) versterkt. Hierbij wordt ingezet op behoud van de monumentale stenen muur door middel van herstelwerkzaamheden en een constructieve oplossing in de bestaande dijk.

De Stenendijk ligt langs de oostoever van het Galgenrak, nabij het Zwarte Water in de gemeente Zwartewaterland. Het te versterken traject ligt ten zuidoosten van de stad Hasselt en is gelegen tussen de rijk monumentale molen De Zwaluw en de kruising van de wegen Gennerdijk, Hogebergweg en Stenendijk. Over de kruin van de Stenendijk ligt een asfaltverharding voor langzaam verkeer (fietsers en wandelaars) en bestemmingsverkeer voor de woningen die aan de dijk liggen. Binnendijks wordt het beeld bepaald door de bebouwde kom van Hasselt en het grasland tussen Hasselt en het buurtschap Streukel. Langs de dijk ligt een bakstenen kering met een rijk monumentale status. De dijk grenst buitendijks direct aan het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Direct naast de molen ligt buitendijks de ijsbaan van IJsclub Het Zwartewater.

De werkzaamheden betreffen (zie voor de gedetailleerde beschrijving het activiteitenplan Hoofdstuk 3):

- Het versterken van de dijk: Dit betreft een zelfstandig kerende constructie in de vorm van een stalen damwand. De constructie wordt in zijn geheel aangebracht binnen de huidige dijk: de gemiddelde hoogte en het talud van de dijk veranderen niet. Alleen bij lokale verzakkingen kan een kleine aanvulling in grond nodig zijn;
- Restauratie van de stenenmuur: Voor de herstelwerkzaamheden beneden maaiveld wordt een sleuf in de lengterichting van de muur van circa 1 meter diep en 1-1,25 meter breed ontgraven. De uitkomende grond wordt naast de sleuf tijdelijk gedeponneerd. Bij Molen de Zwaluw is een vaste bouwplaats ingericht voor opslag materialen en parkeren van materieel en gereedschappen buiten de werkuren. Dit basiskamp is de uitvalsbasis voor een mobiele bouwplaats die zich met een terugtrekkende beweging vanaf het gemaal langs de stenendijk naar de molen verplaatst. De mobiele bouwplaats bestaat uit een schaftwagen, bouwtoilet, watertank, elektrische wiellader en zongenerator. In fases worden de muurvakken van boven naar onder integraal aangepakt, met de volgende werkactiviteiten in chronologische volgorde: aanbrengen beschermingsmiddelen / ontgraven / uithakken / metselen / voegen / nazorg nieuw werk / aanvullen / verwijderen beschermingsmiddelen. Het uithakken van voegwerk vindt plaats met klein en licht pneumatisch speciaal handgereedschap waarbij de voegen voorafgaand aan het hakken worden ingezaagd;
- vernieuwen wegverharding: De bestaande weg op de kruin zal vervangen worden voor een betonnen verharding.

Op dit moment wordt toegewerkt naar het uitvoeren van de eerste fase restauratiewerkzaamheden aan de Stenenmuur eind 2021. De restauratiewerkzaamheden in 2022 lopen achter de werkzaamheden van de versterking aan.

C.2.2 Doel van het project

Dijkversterking en groot onderhoud van de Stenendijk Hasselt.

C.2.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor egel, bunzing, hermelijn en wezel van het verbod om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen ¹¹.

¹¹ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

C.2.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 september 2021 tot en met 31 december 2022.

C.2.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Aanvraagformulier Wnb soorten;
- Ondertekende en gedateerde machtiging;
- [REDACTED] (3 mei 2021, versie 1.0). Activiteitenplan Wet Natuurbescherming HWBP Stenendijk Hasselt;
- [REDACTED] (2020). Flora- en faunaonderzoek Stenendijk, Hasselt. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soortbescherming. Rapport 20-096. Ecogroen bv Zwolle.

C.2.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 5 mei 2021 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

C.3 TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C.3.1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de [soort noemen] bij onze toetsing.

C.3.1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Door bureau- en veldonderzoek is onderzocht welke beschermde soorten aanwezig zijn. In het rapport 'Flora- en faunaonderzoek Stenendijk, Hasselt' wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Verkennend onderzoek op 20 februari 2020
- Nader onderzoek naar alle mogelijke aanwezige beschermde soorten in april tot juli 2020. Hierbij is het projectgebied onderzocht inclusief een buffer van 5-10 meter. Aangrenzende erven met woningen vallen buiten de begrenzing van het projectgebied. Alleen een selecte groep soorten die mogelijk versturende effecten ondervinden van de dijkversterkingsmaatregelen zijn in een ruimere zone geïnventariseerd (bijvoorbeeld broedvogels). Voor de rapportage is daarnaast gebruik gemaakt van literatuurgegevens uit een ruimer gebied (tot circa 1 kilometer).

Wij zijn van oordeel dat het onderzoek voldoende is om de aard en aantal van de verblijfplaatsen van de onderzochte soorten vast te kunnen stellen.

Egel

Op de Stenendijk is één waarneming bekend van egel (dood exemplaar in 2020) (NDFF, 2021).

Daarnaast zijn meerdere waarnemingen bekend in de woonwijk ten noordwesten van de Stenendijk.

Tijdens het veldonderzoek zijn geen exemplaren of sporen van egel aangetroffen, ook niet tijdens de drie uitgevoerde avondbezoeken.

De Stenendijk en het binnendijkse gebied in het projectgebied zijn niet geschikt als vaste verblijfplaats voor egel door het ontbreken van ruig begroeide delen. Het buitendijkse gebied is ongeschikt als verblijfplaats doordat de uiterwaarden bij hoog water onder water staan. Buiten het projectgebied zijn op erven langs de dijk - bijvoorbeeld in dichte bosschages - mogelijk wel vaste voortplantingsplaatsen van egel aanwezig. Het is niet geheel uit te sluiten dat er vaste rustplaatsen van de egel aanwezig zijn in de heggen en struiken van tuinen die grenzen aan de kruin van de dijk, zoals bij Stenendijk 6. Hier is voldoende dekking en strooisel laag aanwezig voor een rustplaats, een voortplantingslocatie wordt niet verwacht, vanwege de vele geschiktere locaties in de omgeving en de verstoring van het verkeer op de dijk. Het projectgebied kan ook in beperkte mate gebruikt worden als foerageergebied.

Kleine marterachtigen

In de omgeving van het projectgebied zijn oude waarnemingen bekend van wezel (NDFF, 2021; ouder dan 10 jaar). Tijdens het veldbezoek zijn geen exemplaren of sporen van deze kleine marterachtigen (wezel, hermelijn, bunzing) aangetroffen. Het voorkeursbiotoop van bovengenoemde soorten bestaat uit kleinschalig en structuurrijk landschap met boerenerven en veel (lijnvormige) landschapselementen zoals houtwallen, bosjes, heggen, greppels en sloten. Hierbij lijkt de hermelijn meer voorkeur voor natter gebied te hebben dan wezel.

Grote delen van het projectgebied (met name de dijk zelf) zijn niet geschikt als verblijfplaats voor kleine marterachtigen door het ontbreken van ruig begroeide delen. Daarnaast zijn ruige delen van het buitendijkse deel van het projectgebied ongeschikt als permanente verblijfplaats, omdat de uiterwaarden bij hoog water onderwater staan. Het is niet geheel uit te sluiten dat er vaste rustplaatsen van kleine marterachtigen aanwezig zijn in de heggen en struiken van tuinen die grenzen aan de kruin van de dijk, zoals bij Stenendijk 6. Hier is voldoende dekking en strooisellaag aanwezig voor een rustplaats. Daarnaast kan het projectgebied in beperkte mate gebruikt worden als foerageergebied door dieren die elders - bijvoorbeeld op erven langs de Stenendijk - verblijven.

C.3.1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaan rustplaatsen van de egel, bunzing, hermelijn en wezel verloren. Op twee locaties gaan een dichte ligusterhaag en op één locatie een sierheester verloren. Dit te verwijderen groen is onderdeel van het leefgebied met rustplaatsen voor egel, bunzing, hermelijn en wezel.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in het activiteitenplan (hoofdstuk 9), zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de egel, bunzing, hermelijn en wezel zoveel mogelijk geminimaliseerd. In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

Werken buiten de kwetsbare perioden

De ligusterhagen en sierheester worden rond half oktober 2021 verwijderd. Dit is aan het einde van de voortplantingsperiode van de egel (juni t/m oktober), maar voor de winterrust van egels die ook rond oktober / november start. En buiten de kwetsbare periode van voortplanting van de kleine marterachtigen die loopt van maart tot 1 september.

Zorgvuldig werken

Om te voorkomen dat dieren worden gedood tijdens het verwijderen van de ligusterhagen en sierheester wordt als volgt gewerkt:

- De hagen en sierheester worden vlak voor de kap ecologisch geschouwd (door de deskundig ecooloog) op mogelijke aanwezige egels en kleine marterachtigen. Indien deze niet aangetroffen worden, kan gestart worden met het verwijderen. Indien er wel dieren worden aangetroffen, wordt deze locatie ontzien;
- Het groen wordt tot op een hoogte van 15 centimeter afgezaagd/geknipt en verwijderd;
- Eén tot drie dagen later wordt wederom een ecologische schouw uitgevoerd op de aanwezigheid van egels en kleine marterachtigen. Indien deze niet aangetroffen worden, kan het groen tot op het maaiveld verwijderd worden. Indien er wel dieren wordt aangetroffen, wordt deze zorgvuldig door de ecooloog over een korte afstand verjaagd naar een geschikte locatie zodat het groen verwijderd kan worden;
- Gedurende het groeiseizoen van 2022 wordt aanwezige vegetatie (en eventuele uitlopers van de wortels) zeer kort gehouden (< 10cm) zodat geen geschikte beschutte locaties meer ontstaan.

Daarnaast wordt zorgvuldig gewerkt bij de werkzaamheden aan de dijkversterking. Tijdens de dijkversterking wordt een sleuf vooruitlopend op de damwand getrokken. Dit is een sleuf van één meter breed en 60 centimeter diep. Er bestaat een risico dat egels of kleine marterachtigen hier per ongeluk in terecht komen tijdens hun nachtelijke bewegingen. Om deze reden worden de volgende maatregelen getroffen:

- De benodigde sleuf wordt niet langer dan de dagproductie (25 meter) vooruitlopend op de damwand door de mobiele kraan gegraven;
- Aan het uiteinde van de sleuf wordt een uittreedplaats gecreëerd door de sleuf middels een talud van maximaal 1:3 van de bodem sleuf met het maaiveld te verbinden. Op deze manier kunnen egels en eventueel andere dieren die onverhoeds in de sleuf terechtkomen, deze relatief makkelijk op eigen kracht verlaten;
- Elke ochtend voordat er gestart wordt met de werkzaamheden, wordt de sleuf nagelopen op eventueel achter gebleven dieren. Deze worden in overleg met de ecoloog zorgvuldig uit de sleuf getild en enkele meters binnendijks verderop neergezet.

Aanbieden vervangend nieuw leefgebied

Na de werkzaamheden wordt het groen weer hersteld.

Opmerking: aanvrager heeft niet aangegeven hoeveel en wat voor groen wordt geplaatst. Het nieuw te plaatsen groen zal dezelfde functie (namelijk rustplaatsen) moeten vervullen als het huidige te verwijderen groen. Daarom schrijven we voor dat er drie volgroeide struiken op dezelfde locatie terug gepland dienen te worden, die minimaal dezelfde grootte (in strekkende meter en hoogte) en vorm (met schuilmogelijkheden) als de huidige hagen en struik hebben.

Staat van instandhouding

De landelijke staat van instandhouding voor egel toont een afnemende trend. Door zorgvuldig te werken en buiten de kwetsbare perioden wordt verstoring van de egels zoveel mogelijk voorkomen. Er zijn in de directe omgeving binnendijks veel mogelijkheden (tuinen, rommelige hoekjes, struiken, ruigten en hagen) voor egels. Er blijft ruim voldoende alternatief leefgebied beschikbaar om de huidige functionaliteit van het leefgebied te waarborgen. Na de werkzaamheden zijn er weer voldoende en geschikte rustplaatsen aanwezig. Door deze maatregelen vindt geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding plaats. Ondanks de tijdelijke verwijdering van de ligusterhagen en sierheester, leidt dit niet tot een wezenlijke aantasting van het leefgebied van de egel.

De landelijke staat van instandhouding voor de bunzing, hermelijn en wezel nemen af. Door zorgvuldig te werken en buiten de kwetsbare perioden wordt verstoring van deze soorten zoveel mogelijk voorkomen. Er zijn in de directe omgeving binnendijks veel mogelijkheden (tuinen, rommelige hoekjes, struiken, ruigten en hagen) voor egels. Er blijft ruim voldoende alternatief leefgebied beschikbaar om de huidige functionaliteit van het leefgebied te waarborgen. Na de werkzaamheden zijn er weer voldoende en geschikte rustplaatsen aanwezig. Door deze maatregelen vindt geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding plaats. De werkzaamheden leiden niet tot een wezenlijke aantasting van het leefgebied van de kleine marterachtigen.

C.3.1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van het project Stenendijk Hasselt leiden tot vernietigen van rustplaatsen van egel, bunzing hermelijn en wezel. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.10 van de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

C.3.1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Het project kan niet op een andere locatie uitgevoerd worden. Het betreft een versterking en restauratie van een reeds bestaande dijk met een waterkerende functie. De werkzaamheden zijn hierdoor locatie gebonden. Er is daarom geen sprake van een andere bevredigende oplossing.

De gekozen werkwijze zorgt voor de minst mogelijke negatieve effecten. Door een constructieve oplossing is extra ruimtebeslag zo beperkt mogelijk waardoor aanwezig leefgebied rondom de Stenendijk

zo minimaal mogelijk wordt aangetast. In de werkwijze wordt rekening gehouden met de voorgeschreven mitigerende maatregelen. Dit houdt in dat zorgvuldig te werk wordt gegaan en conform de maatregelen locaties eerst ongeschikt worden gemaakt, voordat de hagen gekapt worden of dat goed rekening wordt gehouden met de aanwezige essentiële vliegroute. Daarnaast worden alle werkzaamheden uitgevoerd met in acht name van de zorgplicht. Hiermee wordt gedaan wat redelijkerwijs mogelijk is om negatieve effecten op soorten zoveel mogelijk te voorkomen. Betere alternatieven voor de werkwijze zijn niet aan de orde.

De planning van de werkzaamheden is waar nodig, ten behoeve het voorkomen van effecten, aangepast op basis van de mitigerende maatregelen. Het verwijderen groenstructuren die onderdeel uitmaken van het leefgebied, vindt plaats buiten de (meest) kwetsbare periode van deze soorten. Een betere planning van de werkzaamheden is niet aan de orde.

C.3.1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag (Activiteitenplan, H2.1), voldoende is aangetoond. Ter bescherming van de openbare veiligheid is het van groot belang dat de benodigde hoogwaterbeschermingsmaatregelen genomen worden bij de Stenendijk. Na de uitvoering van dit projectplan voldoet de dijk weer aan het gewenste veiligheidsniveau en wordt dus voldaan aan deze doelstelling van de Waterwet.

C.3.1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb¹² houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C.3.1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb¹³. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

¹² Art. 1.10, derde lid Wnb

¹³ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

D. SLOTCONCLUSIE

De ontheffing van de verbodsbepalingen om om rustplaatsen van de egel, bunzing, hermelijn en wezel te beschadigen of te vernielen kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soorten optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.